

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Eliseus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia LXIX. Quomodo se habeat actus humanus externus ad
internum, quoad bonitatem & malitiam moralem ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

ex objecto non malos referre ad finem bonum ac honestum. *Contra*: ubi est tale præceptum?

Respondent III. 1. Cor. 10. *sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.* Sed iterum *contra*: Quia Patres & interpretes hic non agnoscunt præceptum, consilium tantum: itaque manet adhuc probatum, dari actum humanum indifferentem in individuo.

CONFERENTIA LXIX.

Quomodo se habeat actus humanus exter-
nus ad internum, quoad bonitatem & mali-
tiam moralem?

113. Sensus quæstionis est, an actus externus, v. g. fornicationis, adulterii, vel occisionis, superaddat actui interno seu intentioni efficaci fornicandi, adulterandi, occidendi, distinctam malitiam in ordine ad pœnam: idem est de actu bono externo superaddito actui bono efficaci interno, in ordine ad novam bonitatem, & præmium essenziale? pro quo sunt duæ sententiæ oppositæ: una negativa D. Thomæ cum suis, & recentioribus communiter. Probatur auct. SS. PP. Aug. l. 1. de lib. arb. c. 3. *si quis habet voluntatem concubandi cum uxore aliena, & non datur facultas, coram Deo tam reus est, atque si opere complisset.* Chrysostr. hom. 2. 6. in Matth. *sola voluntas remuneratur pro bono.* Bernard. Epist. 77. ad Hugon. Vict. *voluntas pro facto reputatur, ubi factum excludit necessitas.* Fundamentum sat solidum est: quia sicut tota libertas ac moralitas, ita sanè tota bonitas & malitia moralis actui externo præcisè communicatur ab actu

interno: ergò actus externus nullam potest addere actui interno distinctam bonitatem vel malitiam moralem.

Alteram affirmativam ut probabiliorem docet Scot. in 2. d. 42. q. 4. & quodl. 18. a. 3. cum suis omnibus. Alensis. p. 4. q. 77. memb. 3. a. 5. cum aliis. Favet etiam S. Aug. l. 13. de trin. c. 5. dicens: *mala voluntate sola quilibet miser efficitur: sed miserius potestare, quâ desiderium malæ voluntatis impletur: perfectè quamvis, & sic malè volendo miser esset, minus tamen esset, si nihil eorum, quæ perperam voluisset, habere potuisset: ubi manifestè ceteret actum externum superaddere actui interno aliquam malitiam, quâ scilicet miserius fiat, qui malum desiderium implet, quàm qui implere nequit. Et, tritum est illud Glos. in c. 20. Exodi. non machaberis. Qui ergo opus adjicit voluntati, iniquitatem addit iniquitati.*

Fundamentum oppositum est; quia licet bonitas & malitia moralis externi actus tota dependet ab actu interno, reverà tamen in actu externo distincta est à bonitate ac malitia actus interni: non enim solum efficaciter velle; sed etiam ipso facto v. g. orare, eleemosynam dare, martyrium subire, &c. bonum est, & conforme rectæ rationi; nec solum efficaciter velle; sed etiam actu furari, occidere, mœchari, &c. malum est, & difforme rectæ rationi, ac legi divinæ: cum ergo actui interno accedit actus externus, accedit etiam aliqua conformitas vel difformitas ad rectam rationem vel legem; & consequenter aliqua distincta bonitas vel malitia moralis ac voluntaria, etsi omni-

nō dependens ab actu interno. His præmissis sit.

114. RESOLUTIO : Probabilior utique est sententia Scoti affirmativa, actum externum addere actui interno novam bonitatem vel malitiam. Patet præter solidas probationes posterioris opinionis jam datas ex eo; quia à ratione absolum videtur, non plus mereri apud Deum illum, qui ipsum bonum opus exequitur, v. g. martyrium ipso facto perfert, quàm illum, qui martyrium solavoluntate efficaci desiderat. Confirmatur: secundum omnes actus externus martyrii meretur apud Deum præmium accidentale Laureolæ, quod non potest mereri solus actus internus quantumvis efficax: sed nullum omnino præmium datur à Deo, nisi ratione alicujus bonitatis: ergo, &c.

Similiter à ratione alienum videtur tantundem poenæ demereri in foro Dei illum, qui solum efficaciter proposuit homicidium, adulterium aut furtum, ac illum, qui tale crimen actu perpetravit: & quod huic (secluso omni damno) non sit injungenda major poenitentia in confessione, quàm illi.

Sed quid dicendum ad Patres in oppositum relatos? R. Patres loqui de merito & peccato: præmio & poena absolutè sumptis; non autem comparative quoad quantitatem; ut sensus sit, hominem solo actu interno efficaci, cum non potest exire in actum externum, nihilominus mereri præmium ac poenam æternam, ac si ipso opere compleret: non autem volunt, quod tantundem præ-

mii vel pœnæ mereatur: ad exemplum illius D. Jacobi 2. *Quicumque totam legem implevit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Intelligitur nimirum quoad substantiam reatus & pœnæ; non autem quoad quantitatem.

CONFERENTIA LXX.

Quinam actus humani cadant sub lege, vel præcepto humano?

115. **R**ESOLUTIO I. Nullus actus merè internus, per se directè præcipi vel prohiberi potest lege vel præcepto humano. Ita cum D. Thom. 1. 2. q. 91. a. 4. Navar. c. 13. n. 38. Sum. l. 4. de legibus c. 12. Taner. Laym. & alii innumerati apud ipsos.

Ratio autem est: quia humana potestate, lege aut præcepto illud tantum potest præcipi vel prohiberi directè de quo homo virtute humana potest cognoscere, judicare, & transgressores punire (alioquin frustra ferretur lex, vel præceptum communitati, si cognosci non posset, an servetur) atque de actibus merè internis, utpotè suapte naturâ insensibilibus, nullus homo humana virtute cognoscere vel judicare potest; juxta illud 1. Reg. 16. *Homines vident ea, quæ patent, Deus autem intuetur cor.* Ergò tantum actus externi per se directè præcipi vel prohiberi possunt, minime verò actus interni; ut puta cogitationes, proposita, volitiones, &c.

Petes: quomodo ergò Prælati Regulares præcipiant orationes mentales statis horis peragendas: Examina conscientiæ, &c. R. hæc ideò fieri, quia Reli-